

korte mededelingen

Albino Raaf

Christien Brakel van de Apeldoornse dierenambulance heeft zich midden juni 1994 ontfemd over een jonge albino Raaf, die volgens de berichten was verstoten door zijn zwarte soortgenoten. De vogel heeft een hagelwit verenkleed, rode ogen en vleeskleurige poten. Zodra het dier op krachten is, zal het verhuizen naar Dierenpark Wissel in Epe.

In het krantebericht wordt gesproken over een albino 'kraai', maar op de begeleidende foto (ANP) is aan de wigvormige staart te zien dat het hier een jonge Raaf betreft.

Bron: Reformatorisch Dagblad, 16 juni 1994.

Oeverzwaluwenwand bij de Ouderkerkse Plas

Afgelopen zomer 1994 bouwde de Vogelwerkgroep Ouderkerk aan de Amstel een kunstmatige oeverzwaluwenwand langs de Ouderkerkse Plas (ook wel Bullewijk Plas genoemd). Ten gevolge van te veel haast mislukte dit project in 1992. Nu staat de wand er. Deze is vanaf de A9 duidelijk zichtbaar.

Al eerder werden op twee plaatsen langs de plas schuilhutten gebouwd. Deze zijn niet vanaf het voetpad rond de plas bereikbaar maar wel vanaf de rondweg om de plas. Deze schuilhutten verschaffen het hele jaar een ruime blik op het vogelleven in en om de plas en hopelijk binnenkort ook op het leven van de Oeverzwaluwen.

Bron: De Gierzwaluw 31 (4): 137-138 (Adry Streefland).

Boomvalken in hoogspanningsmast

Naar aanleiding van de vraag van dr. Jaap Dorgelo in 'Het Vogeljaar', jaargang 42 (4): 178, 1994 of Boomvalken meer in hoogspanningsmasten broeden kan ik het volgende mededelen: de vraag kan zonder meer met 'ja' worden beantwoord, want er zijn in mijn eigen omgeving in de Zaanstreek vier gevallen bekend.

- 1990: hoogspanningsmast aan de rand van de woonwijk Kogerveld (twee jongen)
- 1991: hoogspanningsmast in een rietland aan de rand van het recreatiegebied Jagersveld (aantal jongen niet bekend, wel dat er in het Riet onder de mast een paartje Bruine Kieken-dief heeft gebroed)
- 1993: hoogspanningsmast in het veenweidegebied Oostzanerveld-Zuid (twee jongen)
- 1994: hoogspanningsmast in het veenweidegebied Oostzanerveld-Zuid (twee jongen).

Ik kan hier nog bij aantekenen, dat de Boomvalken in alle gevallen gebruik maakten van de bovenste dwarsligger en wel bijna aan het eind. Voorzover valt na te gaan, ging het om oude kraaienesten. In 1993 en 1994 ging het niet om de zelfde mast. Tijdens een inventarisatieronde in mei 1994 in het Oostzanerveld-Zuid (BSP) zag ik twee Boomvalken baltsend rond de mast van '1993' vliegen. Ze hadden echter pech, want het nest was bezet door een paar Zwarte Kraaien.

Eerst veel later, nadat ik al op sportparken en dergelijke naar de aanwezigheid van de soort had rondgekeken, ontdekte ik in een andere mast op circa 300 meter van de eerste het nest. Ik heb de broedgevallen van 1993 en 1994 tot het uitvliegen gevolgd.

Als bijzonderheid kan ik nog vermelden, dat ik in de mast ernaast, waar ik vele malen een Torenvalk had waargenomen, geattendeerd door veel kabaal een paartje Torenvalk zag zitten eveneens met twee juvenielen (bijna vliegvlug). Met de telescoop kon ik zien, dat de jongen precies op de kruising van mast en dwarsligger naast een hoop takjes zaten. Ik moet er wel vanuit gaan, dat dit torenvalkpaar ook toevlucht heeft gezocht op de hoogspanningsmast.

■ Roel Staats, Loggerstraat 46, 1503 KE Zaandam, 075 - 178 906.

Halsbandparkieten in België

Marc Simons schrijft in het Belgische dagblad 'Het Nieuwsblad' van 25 oktober 1994 dat in en rond de 'groene gordel' van Brussel ruim 600 Halsbandparkieten leven. In Sterrebeek, Dilbeek of Huidenberg komen verscheidene kolonies voor. De provincies Luik en Antwerpen herbergen ook Halsbandparkieten. De auteur meent dat de Halsbandparkiet een bedreiging vormt voor de inheemse vogelsoorten.

In de Nationale Plantentuin van Meise verblijven en broeden zo'n zestig Halsbandparkieten in de Beuken van de Kasteeldreef. Ze schijnen daar hoe langer hoe meer 'wintervast' te worden.

In het Park van Tervuren komen zo'n dertig paren voor en ook in de groene zone in Kraainem of 'De Nekkerwei' in Grimbergen hebben ze zich gevestigd.

Simons merkt op dat ze bij een nog grotere expansie de oogst kunnen bedreigen. Dat blijkt in India reeds het geval te zijn. De Engelse auteur Long schijnt de Halsbandparkiet al eens '*een ecologisch gevaar*' te hebben genoemd. '*Je mag dit niet dramatiseren*,' zegt Roland van Bocxtaete, hoofd van de afdeling ornithologie van de Antwerpse Zoo. Van een overpopulatie kan nog lang niet worden gesproken. Bovendien is het helemaal niet zeker dat Halsbandparkieten de dragers zijn van de papegaaieziekte, een bepaalde vorm van ornitose. Dat de Turkse Tortel het voorkomen van de Zomertortel heeft ingepalmd, is volgens ons echter een onjuiste conclusie.

Ook de heer Leopold de Smet te Lede (Nieuwstraat 79, B-9340 Lede) vindt de Halsbandparkiet een gevaar. Hij meldt dat ze op 17 juli 1994 zijn waargenomen te Herzele, Oost-Vlaanderen, op 25 juli en 14 augustus 1994 zag Mathieu de Clippel daar ook Halsbandparkieten. Dat werd vermeld in 't Koninkje (nummer 4, 1994), driemaandelijks tijdschrift van de afdeling Denderland van de Vereniging voor Vogel- en Natuurstudie De Wielewaal. Het gevaar dat Halsbandparkieten in Nederland andere hollenbroeders verjagen, lijkt voorlopig nog niet groot. Dat

boseigenaren echter bomen met beschikbare holten moeten sparen lijkt ons een betere oplossing.

Halsbandparkiet in Zuid-Kennemerland

In de 'Fitis' jaargang 30, nummer 3, 1994, bladzijden 123-125 schreef Nico Slotboom een artikelje over de Halsbandparkiet. In Zuid-Kennemerland werden tussen 1987 tot en met 1991 jaarlijks één tot maximaal drie exemplaren verspreid gezien over de hele regio (vliegend). Met name werden ze in Schalkwijk waargenomen. Het totaal aantal meldingen over die periode is elf.

In 1992 bedroeg het aantal waarnemingen vijftien. Er werden toen over hele regio één tot maximaal 32 exemplaren vliegend waargenomen. Foeragerend in Schalkwijk in groepjes van drie tot maximaal 32 exemplaren.

In 1993 kwamen in totaal veertien meldingen binnen. Er werden in dat jaar één tot maximaal 38 exemplaren geteld. De soort werd vliegend en foeragerend in de hele regio gezien, maar de meeste waarnemingen kwamen weer opnieuw uit Schalkwijk. Regelmatig werd gemeld dat de soort gedurende een aaneengesloten periode (bijvoorbeeld een week) is waargenomen.

In de winter van 1994 (januari-februari) bevond zich een slaapplek van maximaal 26 exemplaren aan de Boerhaavelaan in Schalkwijk.

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat het aantal sinds 1992 sterk is toegenomen en dat ze mogelijk broeden in de omgeving van de Haarlemmerhout/Mariastichting en dat wellicht een aantal exemplaren is ontsnapt/bevrijd uit de volière van Groenendaal. Ook Nico Slotboom concludeert uiteindelijk dat het noteren van waarnemingen van de Halsbandparkiet voortaan zeer is gewenst.

Onder de Halsbandparkieten bij Haarlem bleken zich soms ook één of meer Alexandrine Parkieten te bevinden, getuige een foto van G. Hagenbeek.

Belgische Bond Verantwoorde Natuurfotografie (BVNF) 15 jaar

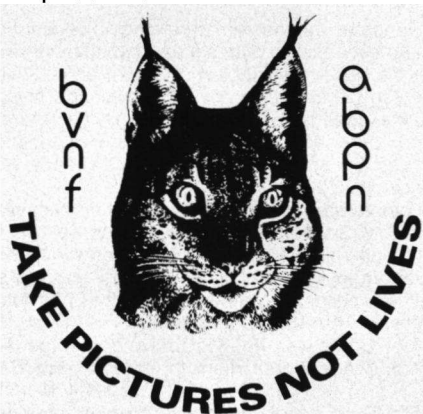
Toen de betaalbare kleinbeeldcamera's de Europese markt hadden veroverd tegen het einde van de jaren zeventig, nam het aantal mensen dat zich ook met natuurfotografie ging bezighouden, flink toe. Vanwege allerlei schadelijk en natuuronvriendelijk optreden, begonnen natuurfotografen toen een slechte reputatie te verwerven bij natuurbeschermers.

In de overtuiging dat het anders kon en hoorde, besloten enkele natuurfotografen toen iets te ondernemen om die situatie te veranderen. Om hun inspanningen te bundelen en meer gewicht te geven, werd de Belgische Vereniging voor Natuurfotografen (BVNF) opgericht. In de daarop volgende jaren werd BVNF vooral in Vlaanderen als vereniging uitgebouwd. In 1986 werd de vereniging omgevormd tot Bond Verantwoorde Natuurfotografie en aldus is BVNF nu reeds vijftien jaar bezig met het promoten van een natuurvriendelijke natuurfotografie, zowel bij fotografen

als bij de gebruikers van (natuur-)fotografisch materiaal.

Het ledenaantal schommelt tussen de 150 en 250 leden. Het lidmaatschap houdt evenwel in, dat men zich strikt houdt aan de gedragsregels voor natuurfotografie zoals die binnen de BVNF werden vastgelegd. Elke laatste vrijdag van de maand is er een ledenvergadering in Zaal Pantera, Gasstraat 70 te B-2008 Antwerpen met een vijftigtal aanwezigen, waarop diamateriaal wordt getoond en besproken dat de kwaliteit van de opnamen zeker ten goede komt. Ook in het Ont-haalcentrum Bourgoyen-Ossemeerse Watermolen, Mahatma Gandhistraat te B-9000 Gent vergadert maandelijks een kleine groep.

Voor de leden is er het driemaandelijkse tijdschrift 'Objectief', maar ook niet-leden kunnen zich hierop abonneren.

De vereniging beschikt over een uitgebreide dia-theek en zowel natuurbeschermingsverenigingen als commerciële uitgeverij hebben de weg naar dit fotomateriaal gevonden. De laatste jaren zijn enkele fotografen met hun werk ook tot internationale publikaties doorgedrongen.

BVNF beschikt verder ook nog over een fototoonstelling die kan worden geleend, en verenigingen doen ook regelmatig op ons een beroep voor een diavoorzetting. In 1994 werd ook twee maal met succes een cursus natuurfotografie gehouden. Om de twee (nu drie) jaar komt de BVNF met een wat grotere manifestatie naar buiten en de eerstvolgende keer is dat in maart 1995 te Wilrijk (zie volgend nummer), en u wordt hier nu reeds hartelijk voor uitgenodigd.

Wie interesse heeft voor natuurfotografie-met-een-hart-voor-de-natuur kan ook gerust eens langskomen op onze maandelijks vergadering of contact opnemen met het secretariaat (Walter Dellafaille, Picardielaan 45, B-2970 Schilde, 03-3 842 418).

Fons van den Heuvel.

Gedragsregels voor natuurfotografie (BVNF 1991)

Basissprincipes

Bij het beoefenen van natuurfotografie (1) mag noch het leven, noch de levenswijze van dieren en planten in het gedrang worden gebracht. Het behoud en het welzijn van het gefotografeerde

wezen en zijn omgeving primeren steeds op het document.

De toepassing van dit principe vereist een zekere basiskennis inzake natuurbehoud en ecologie. Soortenkennis en kennis inzake gedrag en ecologie van de gefotografeerde soorten, zullen de toepassing van het basisprincipe ten goede komen.

Gedragsregels

1. Planten en dieren worden in hun natuurlijke milieu gefotografeerd. Het plukken van planten bijvoorbeeld, of het vangen van dieren voor fotografische doeleinden is uitgesloten.

2. Bij het fotograferen zal men zo minimaal mogelijk in bestaande toestanden ingrijpen en er in ieder geval op letten dat daarbij de natuurlijke bescherming van planten en dieren blijft bewaard.

3. Opnamen van nesten en nestholen of van dieren op het nest zijn uitgesloten, met uitzondering van die nesten, nestholen of dieren op het nest die zich bevinden op of nabij bewoonde of gebruikte gebouwen of in gebieden waar dieren geen vrees vertonen voor de mens. Het publiceren van alle bovenvermelde opnamen is evenwel uitgesloten (2).

4. Fotograferen in de nabijheid van een nest is af te raden. Soorten waarvan algemeen bekend is dat zij de nabijheid van mensen tolereren (eventueel afhankelijk van plaats en tijd), kunnen er wel worden gefotografeerd, mits strikte in achtname van het basisprincipe (3).

5. Het storen van voedselzoekende of voedsel aandragerende dieren dient te worden vermeden (4).

6. Slaap- of rustplaatsen worden niet verstoord (5).

7. Gedrag waarbij het dier zelf schade kan ondergaan, wordt niet uitgelokt. Het gebruik van geluidscassettes is af te raden (6).

8. Manipulatie van dieren (vasthouden, verplaatsen) en van planten (vastklemmen) is in de regel niet gewenst, vaak af te raden, en soms helemaal uit te sluiten. Indien een opname slechts zou kunnen worden gemaakt dank zij manipulatie, kan men beter een andere gelegenheid afwachten om die soort te fotograferen (7).

(1) Slechts wanneer natuurlijke elementen (planten, dieren, geologische en fysische verschijnselen) het eigenlijke onderwerp van een opname vormen en deze gemaakt is daar waar die vrij of spontaan voorkomen, beschouwen we dit als natuurfotografie. Aquarium-, terrarium- of zoöfotografie vallen buiten het werkingsveld van BVNF. Sommige landschappen (natuur-, nagenoeg natuur- en halfnatuurlandschappen) behoren tot het domein van de natuurfotografie. Opnamen van aanslagen op natuur en milieu vallen eveneens binnen het werkingsveld van BVNF, als fotografie ten dienste van de natuur- en milieubescherming.

(2) Door af te zien van publicatie van elke vorm van nestfotografie (dus ook van die soorten waarvan het fotograferen op zich volgens de gedragsregels wél kan), wordt vermeden aanleiding te geven tot navolging van nestopnames

van die soorten die wél veel storingsgevoeliger zijn.

(3) Bijvoorbeeld rotsvogels.

(4) Voor een groot deel van hun wakkere tijd zijn dieren op zoek naar voedsel. Ook zonder tussenkomst van de mens worden ze hierbij wel eens verstoord zonder dat ze daar merkbaar schade van ondervinden. Dit kan uiteraard veranderen wanneer die storing te lang duurt of voortdurend wordt herhaald. Wanneer dieren echter zijn verzwakt, voedsel moeilijk is te vinden of ze ook nog jongen en eventueel een partner moeten voeden, kan zelfs een éénmalige verstoring fataal zijn.

Daarom wordt het fotograferen van voedsel aandragerende dieren afgeraden, tenzij dit vanuit een met de nodige omzichtigheid geplaatste schuilhut gebeurt.

(5) De winterslaap dient absoluut te worden gerespecteerd, want verstoring hiervan kan zelfs het overleven van de betrokken dieren in gevaar brengen. Een hoogwatervluchtplaats kan bijvoorbeeld interessant zijn om een schuilhut te plaatsen, als men ten minste onopgemerkt blijft tot alle vogels spontaan, bij een lagere tij, die zandbank weer hebben verlaten.

(6) Aanbod van voedsel of drinkwater kan, indien correct toegepast, een positieve methode zijn om dieren in de nabijheid te krijgen.

Indien dieren geheel of gedeeltelijk van dit voedselaanbod afhankelijk worden voor hun overleving (bijvoorbeeld bij wintervoeding) dient men dit uiteraard ook vol te houden na het maken van de gewenste opnamen, tot deze tussenkomst opnieuw overbodig wordt.

(7) Soms kan men door eenvoudige manipulatie het (over)leven zelf van de dieren in gevaar brengen (verstoting van gemanipuleerde jongen door een ouderdier bijvoorbeeld). Overigens druist manipulatie vaak reeds in tegen één of meer van de genoemde gedragsregels.

Wie bovenstaande uitgangspunten en de gedragingen van BVNF onderschrijft, kan lid worden door Bfr. 350 te storten op rekeningnummer 220-0419045-41 van BVNF, per adres Verhoevenlei 100, B-2930 Brasschaat, onder vermelding van 'lidmaatschap', waarna men vier maal per jaar het tijdschrift 'Objectief' ontvangt. Nadere inlichtingen bij het secretariaat.

Officiële opening Vogelopvangcentrum Brussel-hoofdstad

Na twee jaar koortsachtige voorbereidingen met verbouwingen en inrichting werd het nieuwe Vogelopvangcentrum (VOC) officieel op 11 september 1993 geopend. Het centrum bevindt zich in een bijgebouw van de hoofdzetel van het Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels VZW, dat destijds dienst deed als opvangcentrum van de dierenbeschermingsvereniging Veeweyde.

Toespraken werden gehouden door Norbert de Batselier, vice-premier van de Vlaamse regering en Vlaamse minister voor Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en Philippe Blérot, kabinetschef, die Guy Lutgen, minister voor Leefmilieu van het Waalse Gewest, vertegenwoordigde.

De voorzitter van het verbond, Roger Arnhem, bedankte alle aanwezigen voor hun aanwezigheid en zei onder meer dat een opvangcentrum inrichten en starten een daad is van hoop en van onze principes die een boodschap inhouden. Een daad van hoop en verwachtingen midden in al de ellende, met een realistisch doel namelijk hulpbehoevende vogels te helpen. Wanneer wij een geredde vogel opnieuw in de natuur uitzetten, stellen wij samen een daad van wederzijdse hulp, tevens een daad van bescherming tegenover de vogel als individu maar ook als soort. Een centrum oprichten is ook een soort geloofsbelijdenis van onze principes, want de openstelling legt de nadruk op onze dagelijkse bekommernis: de bescherming van de vogels.

De charmante mevrouw Ghislaine Dupuis, raadslid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, richtte zich aan het eind van de plechtigheid tot alle aanwezigen en onderstreepte de onvermoeibare ijver van alle betrokkenen. Zij had ook een speciaal dankwoordje voor de voorzitter, Roger Arnhem. Zij sprak daarbij de volgende woorden: *'Geachte heer voorzitter, beste vriend sinds vele jaren, ik kan getuigen en ik weet hoeveel uren, dagen, weken, maanden, jaren en tientallen jaren u heeft besteed aan de bescherming van de dieren in het algemeen en de vogels in het bijzonder.'*

Men vindt u daar waar de vogels in de verdrukking staan. U kent geen zondagen, u gaat bijna nooit met vakantie. Ik ken uw verwachtingen, uw vertwijfeling, uw woede-uitbarstingen, uw strijd, maar vooral uw overwinningen. Er staat u en ons nog veel te doen, vermits de mens nog altijd bezig is zijn medemensen én de natuur te vernietigen.'

Het nieuwe centrum dat wij vandaag inhuldigen is het werk van onze voorzitter, een strijder, onvermoeibaar en vurig, die steeds blijft doorvechten om ons, onze kinderen en de komende generaties, het genoeg te schenken vogels te observeren, daar waar ze thuishoren, namelijk in de vrije natuur.'

Mijnheer de voorzitter, uit erkentelijkheid en bewondering voor uw levenswerk, ken ik u de prijs van 'De Gouden Vogel' toe, die u sinds lang hebt verdiend.'

Onder luid handgeklap overhandigde mevrouw Dupuis een bronzen kunstvoorwerp met de afbeelding van een Kievit, getooid met een schitterende gouden kuif.

Internationaal Stootvogelcongres in Spanje

Van 17 tot en met 22 april wordt in Badajoz, Extremadura, Spanje de International Conference Holarctic Birds of Prey gehouden. Het congres wordt georganiseerd door de World Working Group on Birds of Prey (WWGBP) en de Association for the Defence of the Nature and Resources of Extremadura (ADENEX) onder sponsorschap van de Junta de Extremadura (Regionaal Gouvernement) in samenwerking met het stadsbestuur van Badajoz, de Iberian Council for the Defence of the Nature (CIDN), de Raptor Research Foundation of the United States en het

Fonds d'Intervention pour les Rapaces (FIR). De voordrachten die tijdens het congres zullen worden gehouden, zullen worden gepubliceerd. Tevens heeft men het plan tijdens de congresdagen enkele excursies te organiseren naar onder meer het biologisch reservaat op de Sierra de Gata, in het noorden van Cáceres, en naar de reservaten San Pedro en de Monfragüe. Er zal een tentoonstelling van foto's, schilderijen en tekeningen worden gehouden. Nederlandse en Belgische kunstenaars worden uitgenodigd daaraan deel te nemen.

■ Nadere inlichtingen aan te vragen bij ADENEX, C/Cuba, 10, E-06800 Mérida, Spanje, telefoon: +34-24-371 202, fax: +34-24373 118.

Britse Kleine Mantelmeeuw broedt op daken

In 1993 werden op een landtong van het sluisencomplex, op de IJbunker en het overige sluisencomplex van IJmuiden in totaal 144 broedparen van de Britse Kleine Mantelmeeuw vastgesteld, een aantal dat daar nog niet eerder was bereikt. Het aantal op de grond broedende paren nam het sterkst toe. In 1993 werden namelijk 57 paren geteld tegen elf paren in 1992. Een verdere aantaloename kan nog worden verwacht. Het aantal op daken broedende Britse Kleine Mantelmeeuwen nam toe van negentien broedparen in 1992 tot 87 broedparen in 1993. Enkele tientallen pulli zijn voorzien van kleurringen. Deze kleurringen hebben tot doel na te gaan of deze jongen terugkomen op de plaats waar ze zijn geboren, om te gaan broeden (op het dak dust!).

Bron: Fred Cottaar 'Aantal broedparen van meeuwen in Zuid-Kennemerland in 1993', Fitis 30 (3): 114-122.

Visdief broedt op daken

Soms wordt het broeden van Visdieven op daken geweten aan het verdwijnen van geschikte broedbiotopen in onder andere de veenweidegebieden. Maar wij menen dat de Visdiefjes ook voortdurend naar veiligheid zoeken.

In de jaren tachtig hebben een klein aantal Visdieven bijvoorbeeld gebroed op het dak van de bloemenveiling te Aalsmeer.

Bron: De Gierzwaluw 30 (1): 7 & 30 (3): 58 - 1992.

Haviken met transponders

Op initiatief van Vogelbescherming zijn er in het voorjaar van 1993 voor het eerst jonge Haviken voorzien van elektronische transponders (een minuscule chip). In samenwerking met de Algemene Inspectie Dienst (AID) en medewerkers van het Natuurhistorisch Museum De Peel werden bij jonge Haviken in De Peel transponders ingebracht door een dierenarts van de Faculteit Diergeneeskunde Utrecht. De chips, die elk een unieke code hebben, kunnen alleen worden afgelezen door een speciale detector. Op die manier zijn Haviken die uit nesten worden gehaald, gemakkelijk op te sporen bij verdachten. Een goedkope methode die voor herhaling vatbaar is, óók in andere delen van het land.

Bron: Jaarverslag 1993 van Vogelbescherming, bladzijde 10.

Ooievaars op Vliegbasis Eindhoven

In het personeelsblad 'Were Di', nummer 216, september 1994 van de Koninklijke Landmacht op Vliegbasis Eindhoven wordt melding gemaakt van een groep van 44 Ooievaars die op 8 augustus 1994 naast de landingsbaan was neergestreken. De Vliegbasis Eindhoven deelt haar start- en taxibanen met het burgerluchtverkeer (Airport Eindhoven). Veel land is verpacht aan landbouwers (gras- en akkerland).

De 'vogelman' van Vliegbasis Eindhoven zorgt ervoor dat hij start- en landingsbanen, alsmede taxibanen 'vrijhoudt' van vogels. Die vogels zijn hoofdzakelijk Kieviten en na één of verscheidene regenbuien ook meeuwen die de wormen van de banen komen pikken. Een straalvliegtuig (militair of civiel) heeft een aantal elementen die erg ge-

Een machtig gezicht zoveel Ooievaars in de lucht.
Foto: Rein W. van der Heiden.

Ooievaars op vliegveld ter beschikking te stellen van ons blad.

■ C.H. Fonteyn, Kempstraat 31, 5525 BC Duizel N.-B.

Op 8 augustus 1994 streken 44 Ooievaars neer op de Vliegbasis Eindhoven.

Foto: Rein W. van der Heiden.

voelig zijn voor voorwerpen van 'buitenaf'. Die elementen zijn de luchtinlaat en de compressor(en) met de schoepen van de straalmotor(en) en de cockpit. Vogels (zelfs kleine) kunnen een enorme schade veroorzaken, vooral als een vogel in de motor (via de luchtinlaat) raakt. Andere voorwerpen kunnen steentjes, metaal en dergelijke zijn. Daarom wordt de startbaan elke ochtend met een speciale veegwagen (baanveger) 'geveegd'.

Een 'vogelman' doet nog meer, onder andere vogels inventariseren, tellen, ringen, overzetten in een ander gebied (bijvoorbeeld gemerkte Zwarte Kraaien) en tal van andere taken. Elk militair vliegveld heeft één of verscheidene 'vogelmannen'. Zij trachten vogels op 'vogelvriendelijke wijze' te verwijderen, onder andere met behulp van geluidsapparatuur.

De heer R.W. van der Heiden was zo vriendelijk de door hem gemaakte kleurenfoto's van de

De Ooievaars streken vlak naast de landingsbaan neer.

Foto: Rein W. van der Heiden.

Lezer haalt Dostojevski aan

Een, zoals hij zelf schrijft, een bejaarde pater, (G. Timmers MSF te Goirle) die nog handenvol werk heeft en zich een gelukkig mens en priester weet, stuurde ons onderstaande tekst uit 'De Gebroeders Karamazov' in Woorden van Vader Sossima, een uitgave van Bosch & Keuning, Baarn (zonder jaar). Hij schrijft: *'Misschien kan bijgaande bladzijde uit 'De Gebroeders Karamazov' een idee geven hoe ik mijn leven zie. 'Heb de dieren lief'. Gisteren was ik op de markt in Eindhoven en daar zag ik in een mand enkele prachtige eenden en konijnen. Ik proef en voel daar Gods aanwezigheid in zijn schepping. Ik kan dieren soms omhelzen. Daarom vind ik het prachtig van u en uw medewerkers en medewerkers om ons vogels te laten zien. Het angstwekkende van deze maatschappij ligt voor mij in het feit dat wij de romantiek van de helpende hand Gods hebben verruild tegen de levenloze letters van een computer.'*

Voor het einde van het jaar 1994 vinden wij de tekst van Dostojevski wel toepasselijk: *'Broeder, schrik niet terug voor de zonden der mensen, heb de mensen lief ook in hun zondigheid. Dat is het hoogste dat wij in de liefde bereiken kunnen.'*

Heb de gehele schepping Gods lief, het ganse heelal en elk zandkorreltje. Ieder blaadje, elke lichtstraal van God: heb ze lief. Heb de dieren lief, de planten, alle dingen. Wanneer je elk ding zult liefhebben op deze wijze, zal Gods geheim je in alle dingen worden geopenbaard. En wanneer deze openbaring je deelachtig zal zijn geworden, dan zul je iedere dag tot een duidelijker onderscheiding der waarheid komen. En langzamerhand zul je zo heel de wereld met een alomvattende liefde omarmen.'

Heb de dieren lief. Want God heeft aan hen geschonken het fundament van alle denken en de argeloze vreugde. Stoor hen niet, plaag hen niet, neem de vreugde niet van hen weg, handel niet in strijd met Gods gedachten. De mens stelle zich niet in hoogmoed boven de dieren. Deze zijn schuldeloos. Maar bedenk, jij mens, dat jij met al uw heerlijkheid bij uw verschijnen het berderf in deze wereld hebt gebracht en sporen achterlaat van verrotting. En helaas, dat doet wel bijna eenieder van ons!

Doch bovenal: heb de kinderen lief. Want zij zijn schuldeloos gelijk de engelen. Zij zijn er om ons te vervullen met vreugde ter loutering van onze harten, als een vingervijzing, als een voorbeeld voor ons.'

Dostojevski.

Nederlands Platform voor Stedelijke Ecologie

De Stichting Nederlands Platform voor Stedelijke Ecologie (NPSE) wil de toepassing van ecologische inzichten bevorderen bij planning, inrichting en beheer van het stedelijke gebied en de ontwikkeling van de stadsecologie als wetenschap stimuleren. Het platform wil dit bereiken door:

- werkconferenties, studiedagen en symposia te organiseren

- activiteiten voor de werkgroepen te organiseren
- publikaties mogelijk te maken
- vraag en aanbod in kaart te brengen en op elkaar af te stemmen
- de toegankelijkheid van gegevens en onderzoeksresultaten te verbeteren
- voorbeeldprojecten te stimuleren.

De Nieuwsbrief van de stichting is het informatieblad over activiteiten van het platform, de werkgroepen en stadsecologisch nieuws. Het blad verschijnt vier maal per jaar.

Binnen het platform zijn sinds mei 1991 acht themawerkgroepen actief. Zij hebben tot onderwerp:

- stadsecologie en water
- communicatie en (bewoners)participatie
- integrale stadsmilieuplanning
- beheer en onderzoek van groen.

Naast deze onderwerpen staan ook in de belangstelling:

- milieubeleid
- ruimtelijke ordening en duurzaamheid
- educatie
- inrichting, beheer en onderhoud van stedelijke omgeving
- ecologische deelproblemen, zoals stadsbomen, gebruiksgroen, inventarisaties van flora en fauna.

Het Informatiebulletin is bestemd voor onderzoekers, beleidsmakers, bestuurders en anderen die actief zijn op het terrein van planning en beheer van stedelijk gebied. Dit bulletin verschijnt als Nieuwsbrief vier maal per jaar en is het informatieblad over de activiteiten van het platform, de werkgroepen en stadsecologisch nieuws. Het wordt op aanvraag toegezonden.

Informatie bij de redactie ir. J. Prins-Lampert, Nederlands Platform voor Stedelijke Ecologie, per adres NIROV, postbus 30833, 2500 GV 's-Gravenhage, 070 - 3 469 652.

Nijlganzen op stootvogelnesten

In toenemende mate wordt melding gemaakt van Nijlganzen die een stootvogelnest inpikken. Sommige broeden zelfs in nestkasten voor Torenvalken. Nijlganzen breiden zich als een olievlek over Nederland uit en het zou leuk zijn te weten of stootvogels daarbij (indirect) een handje helpen door ze van nestgelegenheid te voorzien. De waarnemingen kunnen worden gestuurd naar: Rob Bijlsma, Doldersummerweg 1, 7983 LD Wapse.

Bron: De Takkeling 2 (3): 55.

Tekening van Buizerd

Op bladzijde 148 van onze vorige nummer zou men uit het onderschrift misschien op kunnen maken dat de afgebeelde vogel een Havik is. Dat is echter niet het geval. Ten overvloede melden wij dat de door Henk Slijper getekende vogel een Buizerd is.

Nieuwe reeks televisiefilms 'Natuur in eigen land' van Erkens en Nijsten

De cineasten Maurice Nijsten en Jo Erkens hebben een nieuwe televisieserie van achttien afleveringen 'Natuur in eigen land' vervaardigd. Deze natuurdocumentaires duren elk 25 minuten. De films zullen in 1995 op Nederland I worden uitgezonden door de KRO, telkens op donderdag om 19.00 uur.

In de eerste zes uitzendingen speelt het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN) nadrukkelijk een rol. In elke film wordt een aspect van het IVN-werk getoond.

5 januari: De Vlietlanden

Onder de rook van Vlaardingen ligt een fraai veenlandschap, dat zijn oorspronkelijke karakter heeft behouden. In deze aflevering onder andere Kievit, Grutto, Ransuil, Fuut en Dagpauwoog.

12 januari: Amfibieën in Limburg

In Limburg komen alle in Nederland levende soorten amfibieën voor. Op verscheidene plaatsen beschermen IVN-vrijwilligers de padden tijdens hun trek naar de paarplaatsen. Ze voorkomen dat jaarlijks duizenden padden worden verpletterd door het verkeer.

19 januari: Natuur om de hoek

Ditmaal geen natuurreservaat, maar de natuur dicht bij huis en wel in oostelijk Noord-Brabant, in de omgeving van Waalre. In deze aflevering onder andere Hermelijn, Buizerd, Eekhoorn en Zwarte Specht.

26 januari: De eendenkooi

De eendenkooi in Anna Jacobapolder, 7,5 ha groot, ligt tegen de zeedijk van het Zeeuwse schiereiland Sint-Philipsland aan de Oosterschelde. Het kooibos vormt een groene oase midden in een grootschalig akkerbouwgebied. In deze aflevering onder andere Bunzing, Roerdomp en Bruine Kiekendief.

2 februari: De Oelemars

De Oelemars ligt ten oosten het dorp Losser in Overijssel. Het ongeveer 100 ha grote gebied bestaat uit een plas, bossen en landbouwgronden. De grens is het fraaie riviertje de Dinkel. In deze aflevering onder andere Oeverzwaluw, Fuut, Grote Gele Kwikstaart en IJsvogel.

9 februari: Flevoland

Flevoland is bekend door de Oostvaardersplassen. Bekend is ook het Natuurpark Lelystad, een 500 ha groot door de mens aangelegd natuurgebied. In dit wildpark leven uit Noord- en Oost-Europa afkomstige hoefdieren en het biedt ook uitstekende leefmogelijkheden voor inheemse diersoorten. In deze aflevering onder andere Wisenten, Przewalskipaarden, Rendieren, Havik, Grauwe Gans en Lepelaar.

16 februari: Marterachtigen deel 1

In ons land komen zeven vertegenwoordigers van de marterfamilie voor. In deze aflevering onder andere Bunzing, Wezel, Steenmarter en Hermelijn.

23 februari: Marterachtigen deel 2

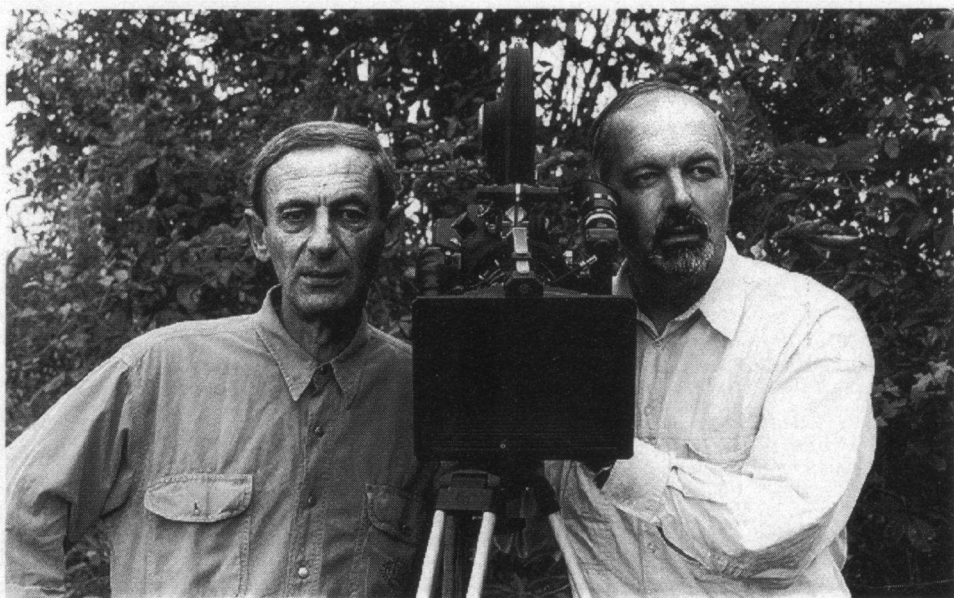
De Boommarter, Otter en Das spelen de hoofdrol in deze aflevering. Drie zeldzame marterachtigen. De Das is een bedreigde diersoort. Voornaamste vijand is het verkeer. De Boommarter leeft nog in de bossen van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug.

2 maart: Roofvogels deel 1

In ons land leven negen soorten stootvogels. Na een periode van ernstige achteruitgang door vervolging en vergiftiging gaat het steeds beter met de stootvogels. In deze aflevering Sperwer, Buizerd, Bruine Kiekendief, Torenvalk en Wespendif.

9 maart: Roofvogels deel 2

Deze aflevering gaat over de overige stootvogelsoorten: Havik, Blauwe en Grauwe Kiekendief en Boomvalk. Door braaklegging van grote op-

Maurice Nijsten (rechts) en Jo Erkens op locatie.

Foto: Cine Trias Nederland.

pervlakten akkerland ontstond in Groningen een paradijs voor muizen. Daar profiteerde de zeldzame Grauwe Kiekenkief van, die dit jaar met 26 broedgevallen flink is teruggekomen. Daarna volgt een aantal films over natuurontwikkeling door de Provinciale Landschappen, met telkens een 'groen' beroep.

Teleacserie 'Vogels dichterbij'

Op zondag 19 februari 1995 gaat de Teleacserie 'Vogels dichterbij' van start. De Stichting Educatieve Omroep Teleac geeft in deze serie inzicht in de vogelwereld, in het vogelgedrag en vooral in de communicatie door middel van zang. In elke aflevering maakt de kijker kennis met twee vogelsoorten. In ieder aflevering wordt ook aandacht besteed aan verhalen van personen die 'toevallig' met vogels in aanraking kwamen. Deze acht televisieprogramma's zijn vanaf 19 februari 1995 wekelijks te zien van 19.15 - 19.45 uur op Nederland 2.

In de acht radioprogramma's staat de zang van verscheidene vogelsoorten centraal en er wordt aandacht besteed aan hun opmerkelijke gedragingen. De luisteraar leert in elk programma twee of drie vogelsoorten herkennen door middel van hun zang. De radioprogramma's worden gepresenteerd door Nelleke Rademaker en N. de Haan.

De acht radioprogramma's zijn vanaf zaterdag 18 februari 1995 wekelijks te beluisteren van 15.00 - 15.30 uur op Radio 5.

Bij bovenstaande serie 'Vogels dichterbij' is een pakket verkrijgbaar dat bestaat uit een boek, vogelgids en waarnemingslogboek. In het boek wordt veel aandacht besteed aan de praktische kanten van deze hobby. Het boek bestaat uit drie delen. Het pakket is te bestellen door overmaking van f 49,75 op gironummer 544 232 ten name van Teleac, Utrecht onder vermelding 'Vogels dichterbij'. Het pakket is ook te koop bij de boekhandel.

Kalender van 'De Oeverlanden blijven!'

Leden van 'De Oeverlanden blijven!' ontvangen jaarlijks een kalender. De Oeverlanden liggen in het zuidwesten van Amsterdam, tussen Nieuw-Sloten en het Amsterdamse Bos aan het Nieuwe Meer.

Deze kalender heeft zes kalenderbladen met magnifieke zwartwittekeningen. Aan de achterzijde van elk blad staat het excursieprogramma 1995 vermeld. Op een duidelijke plattegrond is te zien waar de excursies vertrekken. Bovendien staan op de achterzijden aardige beschouwingen over onder andere vogelgeluiden.

De kalender kan ook door niet-leden worden besteld, door overmaking van f 7,50 op postgirorekening 4 068 809 ten name van Vereniging 'De Oeverlanden blijven!', Lomanstraat 91 b, 1075 PZ Amsterdam, 020 - 6 797 868. (Chris Arntzen), onder vermelding van 'kalender 1995'.

Quetzal Quest in Mexico

De Quetzal, één der mooiste vogelsoorten ter wereld, is in het voortbestaan sterk bedreigd. Over tien jaar kan de soort zijn uitgestorven. Het leefgebied van de Quetzal is het nevelwoud in de dichte bergwouden van Midden-Amerika, meestal tussen de 1500 en 3000 meter hoogte.

Het El Triunfo Biosfeer Reservaat is in het nevelwoud ingesteld in de hoop ten minste een deel van deze unieke ecologische zone te kunnen behouden.

Men kan deelnemen aan een project dat bezig is met onderzoek naar de levenswijze van de Quetzal.

Dit weliswaar uniek, maar ook pittig programma biedt u de mogelijkheid om als bijzondere vakantie-ervaring een daad te stellen voor het behoud van de Quetzal en het ongestoorde nevelwoud. U hebt de gelegenheid om onder intensieve begeleiding van de meest ervaren onderzoekers (Victor Hugo Hernández en Lourdes Hernández) van de Quetzal hen te assisteren in hun onderzoek dat gegevens moet opleveren voor het opstellen van een beheers- en zoneringsplan voor het El Triunfo Biosfeer Reservaat waar de vogels leven. Voor natuurliefhebbers is dit extra interessant vanwege de grote aantallen andere zeldzame dieren die hier nog voorkomen. Het reservaat staat onder het gezamenlijke beheer van het Chiapas Natural History Institute en de Mexican Park Service. Dank zij nationale en internationale steun van het bovengenoemde instituut, de regering van de deelstaat Chiapas, World Wide Fund for Nature en van Conservation International is El Triunfo een van de best beheerde en beschermde gebieden van Mexico.

Voor geïnteresseerden zijn twee reizen van dit unieke 'ecovolunteer program' georganiseerd en wel van 26 februari tot 10 maart en 25 april tot 6 mei 1995. Er kunnen minimaal acht en maximaal zestien personen per expeditie (kamp circa 2500 meter boven zeeniveau) mee. Kosten zonder vluchten f 1750,- of inclusief vluchten f 3550,-.

De expedities worden gehouden onder auspiciën van Europe Conservation, afdeling Nederland. Uitgebreide informatie kunt u aanvragen 02154 - 20 303.

Nieuwe abonnees ontvangen gratis Vogelkalender

Indien nieuwe abonnees per 1 januari 1995 hun abonnementsgeld voor 1995 hebben voldaan, ontvangen zij gratis de nieuwe veertiendaagse Vogelkalender 1995. Het abonnement kost f 25,-, zodat men als nieuwe abonnee niet minder dan f 15,- verdient.

Nieuwe abonnees storten f 25,- op girorekening 964 472 ten name van Het Vogeljaar te 5321 RR Hedel, onder vermelding van 'nieuw abonnee 1995'.